

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Anastasia Doni împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actului administrativ obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil

împotriva deciziei din 12 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău

*(Dosarul nr. 3ra-169/24
NR. PIGD 2-22131815-01-3ra-14022024)*

Recursul este vădit neîntemeiat. Art. 246 alin. (2) lit. h) din Codul administrativ. Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel nu constituie un temei de casare a deciziei contestate.

Au examinat anterior cauza, judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani: G. Cazacu
Curtea de Apel Chișinău : A. Bostan, G. Dașchevici, I. Dutca,

12 februarie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Diana Stănilă,

Ion Malanciuc, *judcători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 8 septembrie 2022, Doni Anastasia, s-a adresat cu acțiunea în contencios administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, prin care a solicitat anularea deciziei privind respingerea cererii în stabilirea pensiei pentru limită de vârstă anticipată pentru carieră lungă din 29.06.2022, obligarea stabilirii, calculării și achitării în beneficiul reclamantei, Doni Anastasia, a pensiei pentru limită de vârstă, anticipată pentru carieră lungă și încasarea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 6 000 de lei.

2. În motivarea acțiunii, reclamanta a invocat că, a activat din 1984 până în 1996 la Maternitatea nr.2. Din anul 1996 până în 1998 a activat în cadrul Escadrilei de Aviația Mixtă Independentă, iar până în prezent activează la Centrul de Medicină a Aviației Civile.

3. A relatat că s-a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale pentru a i se acorda pensia anticipată pentru carieră lungă, anexând în acest sens toate actele necesare. Or, conform art. 15 alin. (2) al Legii nr. 156 din 1998 privind sistemul public de pensii, femeile care au realizat un stagiul de cotizare contributiv cu 3 ani mai mare decât cel prevăzut la art. 42 alin.(1), care în perioada 1 ianuarie 2022 până la 30 iunie 2022 constituia 35,5 ani pot solicita stabilirea pensiei anticipate pentru carieră lungă.

4. Prin decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale, sect. Botanica cererea a fost respinsă pe motiv că reclamanta ar fi cumulat doar stagiul de 34,5 ani și nu 35,5 ani așa cum prevede legea.

5. A susținut reclamanta că la emiterea acestei decizii pârâtul a exclus din calcul, anume anul necesar pentru a i se acorda pensia solicitată, invocând ca motiv faptul că la determinarea stagiului de cotizare nu a fost inclusă perioada de activitate 1 ianuarie 1999- 31 ianuarie 2000 pe motiv că angajatorul la acel moment nu ar fi emis declarațiile Rev-5.

6. Drept urmare, a contestat decizia emisă cu cererea prealabilă, însă prin răspunsul nr. 1683 /22 din 22 august 2022 cererea a fost respinsă ca neîntemeiată.

7. În susținerea poziției sale, reclamanta a făcut trimitere la prevederile art.87, art. 92, art.93, art. 94 alin.(1), art. 118, art. 139 alin.(5), art. 141 alin.(1) Cod administrativ, solicitând anularea deciziei privind respingerea cererii în stabilirea pensiei pentru limită de vârstă anticipată pentru carieră

lungă din 29.06.2022, obligarea stabilirii, calculării și achitării în beneficiul său, Doni Anastasia a pensiei pentru limită de vîrstă, anticipată pentru carieră lungă și încasarea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 6 000 de lei.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

8. Prin hotărârea din 30 martie 2023 a Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani), acțiunea în contencios administrativ a reclamantei Doni Anastasia împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, a fost admisă. S-a anulat decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Botanica privind respingerea cererii în stabilirea pensiei nr. 94/2022/48689 din 29.06.2022. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale de a emite actul administrativ individual favorabil privind stabilirea, calcularea și achitarea în beneficiul reclamantei Doni Anastasia a pensiei anticipate pentru carieră lungă, conform Legii. S-a dispus încasarea din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale în beneficiul reclamantei Doni Anastasia, a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 6 000 de lei.

9. La data de 13 aprilie 2023, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat apel împotriva hotărârii din 30 martie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

10. Prin decizia din 12 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de apel depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale și a fost menținută hotărârea din 30 martie 2023 a Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani).

11. În susținerea poziției sale instanța de apel a reținut că, Doni Anastasia a prezentat autorității publice copia Carnetului de muncă de tip vechi, precum și certificatul eliberat de Marele Stat Major al Armatei Naționale (f.d.17-26), act ce confirmă perioadele de muncă a Anastasiei Doni necesare pentru calcularea și achitarea în beneficiul acesteia a pensiei anticipate pentru carieră lungă.

12. Cu toate acestea Casa Teritorială de Asigurări Sociale Botanica cît și Casa Națională De Asigurări Sociale, în răspunsul emis la cererea prealabilă au motivat soluția de respingere a cererii reclamantei cu privire la stabilirea pensiei anticipate pentru carieră lungă pe faptul că, reclamanta nu confirmă stagiul necesar de cotizare de 35,5 ani, stagiul confirmat fiind de 34,4 ani.

13. Instanța de apel a apreciat ca fiind neîntemeiat argumentul apelantei precum că, la determinarea stagiului de cotizare în cazul stabilirii pensiei anticipate pentru carieră lungă, nu urmează a fi inclusă perioada de activitate 01.01.1999-31.01.2000, realizată în cadrul Escadrilei Mixte Independente de Aviație, confirmată prin certificatul de salariu eliberat pentru anii 1996- 2000

de către Marele Stat Major al Armatei Naționale, din motiv că instituția dată nu a prezentat declarațiile persoanelor asigurate REV-5 pentru angajații întreprinderii pentru perioada menționată.

14. A menționat că acest fapt nu poate fi imputabil și nici nu poate fi interpretat în defavoarea reclamantei. Reclamanta fiind angajată în perioada menționată supra prin contract individual de muncă, nu avea obligație personal să achite lunar contribuțiile la bugetul asigurărilor sociale de stat, această obligație revenind administrației întreprinderii menționate. Prin urmare, asiguratul (angajatul) nu poartă nici o obligație față îndatoririle angajatorului și rămâne pe seama autorităților statului pentru încasarea contribuțiilor datorate, considerent din care se constată cu certitudine că, la emiterea răspunsului contestat, organul emitent neîntemeiat a respins solicitarea reclamantei de ai fi stabilită pensia anticipată pentru carieră lungă în condițiile reținute de autoritatea publică pîrîită.

15. Curtea de Apel Centru a remarcat că, concluzia primei instanțe asupra netemeinicii deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Botanica privind respingerea cererii în stabilirea pensiei, prin care s-a refuzat emiterea actului administrativ individual favorabil prin care să fie stabilită pensia anticipată pentru carieră lungă este una întemeiată. Drept urmare instanța de fond întemeiat a anulat decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Botanica privind respingerea cererii în stabilirea pensiei nr. 94/2022/48689 din 29.06.2022 și a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale de a emite actul administrativ individual favorabil privind stabilirea, calcularea și achitarea în beneficiul reclamantei Doni Anastasia a pensiei anticipate pentru carieră lungă, conform Legii.

16. Cu referire la cheltuielile de judecată, instanța de apel a statuat că, cheltuielile de asistență juridică în sumă de 6 000 de lei solicitate de reclamantă spre a fi încasate din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale corect au fost apreciate de instanța de fond și că au un caracter necesar și rezonabil, ținând cont de complexitatea litigiului, prestația avocatului, motiv pentru care, întemeiat a dispus încasarea de la Casa Națională de Asigurări Sociale în beneficiul reclamantei Doni Anastasia, cheltuielile de asistență juridică în mărime de 6 000 de lei.

EXERCITAREA CĂII DE ATATC ÎN ORINE DE RECURS

17. La 6 martie 2024, Casa Națională de Asigurări Sociale, a depus recurs împotriva deciziei din 12 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel cu pronunțarea unei decizii noi prin care să fie respinsă cererea de chemare în judecată.

18. În motivarea recursului a invocat că, sistemul public de asigurări sociale se organizează și funcționează având ca principiu de bază, principiul contributivității, conform căruia prestațiile de asigurări sociale se constituie pe baza contribuțiilor datorate de persoanele fizice și juridice participante la

sistemul public de asigurări sociale, drepturile privind stabilirea/recalcularea prestațiilor sociale se cuvin în temeiul achitării contribuțiilor de asigurări sociale la bugetul asigurărilor sociale de stat.

19. Astfel, femeile care au realizat un stagiul contributiv de cotizare cu 3 ani mai mare decât cel prevăzut la art. 42 alin.(1) care în perioada 01.01.2022 până la 30.06.2022 constituia 35,5 ani, iar începând cu 01.07.2022 până la 30.06.2023 - 36 ani, pot solicita stabilirea pensiei anticipate pentru carieră lungă, începând cu 01.01.2022.

20. A mai invocat recurenta că stagiul de cotizare necesar acordării pensiei anticipate pentru carieră lungă însumează doar perioadele contributive și respectiv nu se iau în calcul perioadele necontributive, perioada îngrijirii copiilor până la vârsta de 3 ani, perioada în care asiguratul a beneficiat de indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă, de ajutor de șomaj, studiile în instituțiile de învățământ superior de zi până la 1 ianuarie 1999.

21. A menționat recurenta că, potrivit art.36 al Legii nr.489/1999 stagiul de cotizare se exprimă în ani și se calculează prin însumarea lunilor pentru care s-au plătit contribuții, în mărimile stabilite, la bugetul asigurărilor sociale de stat. Neplata în termenele stabilite a contribuției de asigurări sociale de către asigurații cu declarație de asigurare sau cu contract de asigurare atrage după sine decăderea din drepturile la prestații până la achitarea contribuțiilor restante și a majorărilor de întârziere aferente. Respectiv, în situațiile în care lipsește informația despre careva perioade în contul persoanei asigurate, perioadele respective nu se includ în stagiul de cotizare și venitului mediu lunar asigurat.

22. Recurenta a susținut că registrul de stat al evidenței individuale se formează în baza datelor declarate de către angajatori, ceea ce asigură acumularea informațiilor la conturile personale de asigurări sociale referitoare la mărimea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii calculate și transferate la bugetul asigurărilor sociale de stat. Respectiv, angajatorul poartă responsabilitatea privind declararea în aspect nominal a contribuțiilor calculate pe toți angajații entității conform documentelor de evidență contabilă în strictă coincidență cu calculele efectuate la întreprindere în folosul angajaților.

23. A concluzionat recurenta că, pensia anticipată pentru carieră lungă este o categorie specială, anticipată de pensie care impune condiții aparte stipulate expres în lege și la calculul acesteia nu pot fi invocate decât perioadele asigurate din care au fost calculate și achitate contribuții de asigurări sociale la bugetul asigurărilor sociale de stat.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

24. Art. 244 alin. (1) Cod administrativ prevede următoarele:

„(1) Hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.”

25. Art. 245 Cod administrativ relevă că:

„Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la pronunțarea hotărârii sau a deciziei motivate, dacă legea nu stabilește un alt termen.”

26. Art. 245¹ din Codul administrativ prevede că:

(1) Recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea sau decizia contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

d) hotărârea sau decizia este arbitrară sau se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

e) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(2) Temeiurile menționate la alin.(1) lit.c) și d) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.

(3) Aprecierea probelor dată de prima instanță și instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeiul de la alin.(1) lit.d) sau a cazului în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului într-o cauză care a fost trimisă anterior la rejudecare pot fi prezentate probe noi dacă acestea au fost restituite nejustificat sau nu au fost reclamate de către instanța de judecată contrar prezentului cod.

27. Art. 246 alin. (1) și (2) Codul administrativ prevede că:

(1) Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă recursul este inadmisibil, completul din 3 judecători adoptă o încheiere irevocabilă. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se comunică părților.

Alineatul (2) al aceluiași articol statuează la lit. h) că, recursul se declară inadmisibil în special când recursul este vădit neîntemeiat.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

28. Referitor la termenul de depunere a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că decizia motivată a instanței de apel a fost notificată recurentului la data de 9 februarie 2024, prin intermediul poștei electronice, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică anexat la dosar (f.d.107). Cererea de recurs a fost depusă la data de 6 martie 2024. Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, consideră că recursul este depus cu respectarea prevederilor art. 245 din Codul administrativ.

29. Din analiza prevederilor art.245¹ din Codul administrativ, rezultă că admisibilitatea/ inadmisibilitatea recursului, urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate veritabil bazat pe temeuri concludente și serioase. Astfel, normele pre citate oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

30. În această ordine de idei, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul ne devolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

31. Completul Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

32. Instanța de recurs atestă că motivele de casare, invocate în recurs de Casa Națională de Asigurări Sociale, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ, deoarece se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către Curtea de Apel Centru și nu relevă interpretarea contrară a legii și aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural sau că aceasta s-ar baza în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

33. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, conține obiecții de fapt și de drept similare celor expuse în cererea de chemare în judecată, care au fost analizate de către Curtea de Apel Centru, fiind apreciate în mod corespunzător. În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în prima instanță, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

34. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii/deciziei și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ.

35. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor factice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată.

36. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate Curții de Apel Centru și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici. Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea

pretinsei interpretării și/sau aplicării eronate a prevederilor legale de către Curtea de Apel Centru, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unei asemenea pretins argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

37. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

38. În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

39. Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

40. Din aceste motive, în conformitate cu art. 230 și art. 246 alin. (2) lit. h) din Codul administrativ,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară ca inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc